

1. Εισαγωγή.....	1
2. Τι σημαίνει ο όρος λογοδοσία;.....	2
3. Πως λογοδοτούμε; Αρχές και πρακτική εφαρμογή.....	3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – Υπόδειγμα προτύπων και ευθυνών.....	5

1. Εισαγωγή

Η Χάρτα Λογοδοσίας επιβεβαιώνει την ανανεωμένη και βαθύτερη δέσμευσή μας για λογοδοσία, εντός της οργάνωσης. Κατ' εφαρμογήν των δεσμεύσεων που αναλάβαμε, στο πλαίσιο της στρατηγικής «People's Action To End Poverty» και της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Χάρτα περιγράφει τη σημασία της λογοδοσίας για την ActionAid (AA), τις υπόλογες ομάδες και τον τρόπο υλοποίησης των δεσμεύσεων λογοδοσίας, στη θεωρία και την πράξη. Η συμμόρφωση με το περιεχόμενο και τις δεσμεύσεις της Χάρτας αξιολογείται μέσω προτύπων, που περιγράφονται στη Χάρτα και εφαρμόζονται απ' όλη την Ομοσπονδία.

Η Χάρτα εγκρίθηκε από τη Διεθνή Συνέλευση της AA και δεσμεύει όλα τα μέλη¹ της Ομοσπονδίας. Αναμένεται πως τόσο τα μέλη των οργάνων διακυβέρνησης, όσο και το προσωπικό γνωρίζουν το περιεχόμενο της Χάρτας και κατανοούν τον τρόπο που σχετίζεται και επηρεάζει τις λειτουργίες και τις ευθύνες που αναλαμβάνουν. Με την υπογραφή της Χάρτας, κάθε μέλος της Ομοσπονδίας ευθύνεται για την υποβολή ετήσιων εκθέσεων προόδου², σύμφωνα με τα πρότυπα λογοδοσίας.

Η εκπλήρωση των αρχών λογοδοσίας είναι σημαντική για την ενίσχυση της νομιμότητας του οργανισμού. Η φήμη της AA ως αξιόπιστος, αποτελεσματικός και διαφανής οργανισμός συμβάλλει στην ενίσχυση των σχέσεων και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του έργου μας. Επιπλέον, με την υλοποίηση αυτής της δέσμευσης για λογοδοσία, αποτελούμε ισχυρούς υποστηρικτές της αλλαγής και ταυτόχρονα αξιόπιστη οργάνωση, όταν αναζητούμε πόρους και υποστήριξη, για να συνεχίσουμε το έργο και να πολλαπλασιάσουμε τον αντίκτυπό μας.

Θεωρούμε ότι η λογοδοσία αποτελεί μέρος μιας δυναμικής διαδικασίας για την προώθηση της αλλαγής, καθώς και της θεωρίας μας για την αλλαγή. Πολλοί από τους μηχανισμούς που υποστηρίζουν τις πρακτικές λογοδοσίας, όπως οι αξιολογήσεις, η συνηγορία, ο συμμετοχικός σχεδιασμός και η διαφανής διακυβέρνηση υποστηρίζουν και ενισχύουν την αλλαγή. Επιπλέον, πιστεύουμε ότι η επένδυση σε συστήματα λογοδοσίας πρέπει να είναι αντίστοιχη αυτής στις προγραμματικές δράσεις.

Η AA έχει υπογράψει μια σειρά προτύπων και πρωτοβουλιών του μη κυβερνητικού, αναπτυξιακού και ανθρωπιστικού τομέα που επιδιώκουν την καθιέρωση ορθών πρακτικών. Η υπογραφή άλλης Χάρτας ή προτύπου που συνεπάγεται υψηλότερη προστασία από αυτήν της παρούσας αποφασίζεται από το Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο, ώστε να διασφαλιστεί η κοινή δέσμευση των μελών της Ομοσπονδίας. Πληροφορίες σχετικά με τα πρότυπα και τις πρωτοβουλίες που έχει υπογράψει η AA, καθώς και αναφορές προόδου ως προς αυτά θα δημοσιεύονται στον ηλεκτρονικό ιστότοπο της AA.

¹ Ως «μέλη» της Ομοσπονδίας νοούνται οι οργανώσεις της AA στις χώρες δράσης και η Διεθνής Γραμματεία.

² Η υποβολή έκθεσης σχετικά με τη λογοδοσία θα ενσωματωθεί στον υπάρχοντα μηχανισμό υποβολής εκθέσεων.

2. Τι σημαίνει ο όρος λογοδοσία;

Η προσέγγισή μας για τη λογοδοσία ενσωματώνεται στο όραμα, την αποστολή, τη θεωρία μας για να επέλθει αλλαγή και το Στρατηγικό μας Πλάνο. Θεωρούμε ότι η λογοδοσία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος, ώστε να επέλθει αλλαγή. Ως εκ τούτου, η λογοδοσία είναι απαραίτητη για την επίτευξη θετικού αντίκτυπου. Πιστεύουμε ότι η αλλαγή επέρχεται όταν οι άνθρωποι, που ζουν υπό συνθήκες φτώχειας, είναι σε θέση να αξιώσουν τη λογοδοσία των φορέων. Αντίστοιχα, θεωρούμε πως η Ομοσπονδία μας πρέπει να είναι υπόλογη στους ανθρώπους αυτούς για το έργο που παρέχουμε, τον τρόπο υλοποίησης, τα επιτεύγματα και τις αποτυχίες μας. Δεδομένου ότι διαχειριζόμαστε πόρους από δωρητές, χορηγούς και υποστηρικτές, για λογαριασμό ανθρώπων που ζουν υπό συνθήκες φτώχειας, είμαστε υπόλογοι για τη διαχείρισή τους. Μάλιστα, δεσμευόμαστε από τα ίδια πρότυπα και τις πρακτικές που απαιτούμε από άλλους. Αυτή η στάση αντανακλάται στη συμπεριφορά και τη στάση μας.

Ως Ομοσπονδία, αποδεχόμαστε και προωθούμε τη λογοδοσία. Καθιστούμε την Ομοσπονδία ανοιχτή στη λογοδοσία και επιδιώκουμε συνεχώς τη βελτίωση, στην πράξη. Με το να είμαστε υπόλογοι στους ανθρώπους που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, τους ενδυναμώνουμε στο να αξιώσουν το ίδιο και από άλλους φορείς, διεκδικώντας τα δικαιώματά τους.

Η Ομοσπονδία μας δεσμεύεται από κοινή αποστολή, όραμα, στρατηγική και πολιτική, προωθώντας τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω του έργου μας. Η επίτευξη αντίκτυπου εξαρτάται από κάθε μέλος της Ομοσπονδίας, το οποίο έχει αμοιβαία ευθύνη για τα επιτεύγματα και τις αποτυχίες μας. Και τούτο διότι η κοινότητά μας αποτελεί μια ενιαία οντότητα. Με άλλα λόγια, η φήμη, η νομιμότητα και η αξιοπιστία μας εξαρτάται από κάθε μέλος της Ομοσπονδίας και από εμάς ατομικά. Αυτή η αλληλεξάρτηση συνεπάγεται την υποχρέωση των εκπροσώπων, των συνεργατών/ιδών, των οργανώσεων στις χώρες δράσης και της Διεθνούς Γραμματείας να λογοδοτούν εντός της Ομοσπονδίας. Αναγνωρίζουμε μεν ότι η λογοδοσία εντός του οργανισμού είναι πολύπλοκη διαδικασία και ασκείται στο πλαίσιο διαφορετικών πολιτικών πλαισίων, που απαιτούν στρατηγική ανάλυση και ορθή κρίση, ως προς τον τρόπο άσκησης της λογοδοσίας. Ωστόσο, αυτό είναι απαραίτητο για τη διαχείριση πιθανών συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών σχέσεων λογοδοσίας.

Λογοδοσία, για την ΑΑ, σημαίνει να χρησιμοποιούμε τη δύναμη και τη φήμη μας υπεύθυνα, ενισχύοντας την αξιοπιστία και τη νομιμότητά μας. Παράλληλα, η λογοδοσία συνεπάγεται να ακούμε τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών³, να ενεργούμε σύμφωνα με αυτές και να λογοδοτούμε σ' αυτούς, ιδίως στους ανθρώπους που ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

Λογοδοσία σημαίνει ότι:

- είμαστε διαθέσιμοι να υποβληθούμε σε ενδελεχή έλεγχο, αξιολόγηση και αμφισβήτηση από τα πρόσωπα που επηρεάζονται ή υποστηρίζουν το έργο μας.
- παρέχουμε τα απαραίτητα μέσα και πληροφορίες, ώστε να αξιολογηθούμε από άλλους ως προς την τήρηση των δεσμεύσεων και των αποφάσεών μας, την κατάλληλη αξιοποίηση της χρηματοδότησης που λαμβάνουμε και τον αντίκτυπο του έργου μας.

³ Ως «ενδιαφερόμενα μέρη» ορίζονται όλες οι οντότητες, οι ομάδες, τα άτομα που επηρεάζονται άμεσα ή εμπλέκονται στις δραστηριότητες που αναλαμβάνει η ΑΑ.

- διασφαλίζουμε πως η οργανωτική δομή και ο τρόπος εργασίας μας προωθούν την κοινή ευθύνη για την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης και συμβάλλουν στη μάθηση και τη βελτίωση.

Η ΑΑ λογοδοτεί κυρίως σε γυναίκες, άνδρες, νέους και παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, καθώς και στις κοινότητές τους. Θεωρούμε ότι αυτές οι ομάδες βρίσκονται στο επίκεντρο των δράσεών μας. Μάλιστα, οι σχέσεις και δεσμεύσεις μας απορρέουν από την υποχρέωση λογοδοσίας προς αυτούς, ενόσω αναζητούμε τη δέσμευση άλλων ομάδων στην αποστολή μας. Αυτές οι ομάδες είναι:

- Οι πιο φτωχοί και αποκλεισμένοι άνθρωποι, ιδίως οι γυναίκες, τα παιδιά και όσοι/ες έχουν πληγεί από καταστροφές και συγκρούσεις, στις χώρες που εργαζόμαστε,
- Οι χρηματοδότες, ιδίως οι ανάδοχοι παιδιών,
- Οι υποστηρικτές/ριες, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών υποστηρικτών/ριών, των ακτιβιστών και των εθελοντών/ριών,
- Οι θεσμικοί δωρητές,
- Οι συνεργάτες/ιδες, από το δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα,
- Τα κρατικά όργανα που ελέγχουν τη λειτουργία μας ή επηρεάζουν την κρατική πολιτική ή συμπεριφορά,
- Οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον αναπτυξιακό και ανθρωπιστικό τομέα,
- Οι εργαζόμενοι, διασφαλίζοντας την αμοιβαία ευθύνη και τη λογοδοσία ως προς τις δεσμεύσεις απέναντι στους ίδιους, τη στρατηγική και τη φήμη της ΑΑ,
- Τα όργανα διακυβέρνησης της οργάνωσης,
- Οι αρμόδιοι φορείς για την προστασία του περιβάλλοντος⁴, απέναντι στους οποίους αναλαμβάνουμε ευθύνη ως μέλη της κοινωνίας των πολιτών.

Επιβεβαιώνουμε ότι, ως Ομοσπονδία, επιδιώκουμε να είμαστε υπόλογοι σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Επίσης, αναγνωρίζουμε ότι τα μέσα λογοδοσίας ενδέχεται να διαφέρουν. Έχοντας, επομένως, πλήρη επίγνωση ότι ορισμένοι φορείς βρίσκονται σε πιο προνομιακή θέση, συγκριτικά με άλλους, ως προς την ικανότητα και τη δυνατότητα να μας καταστήσουν υπόλογους, δεσμευόμαστε να τηρούμε τις συμβατικές μας υποχρεώσεις. Αντίστοιχα, να παρακολουθούμε και να βελτιώνουμε τους εσωτερικούς μας μηχανισμούς, όταν αυτοί δεν έχουν συμφωνηθεί και υπάρχει ανισότητα ισχύος μεταξύ των μερών.

3. Πως λογοδοτούμε; Αρχές και πρακτική εφαρμογή

Ως Ομοσπονδία, αναγνωρίζουμε τις ακόλουθες 5 αρχές που καθοδηγούν τη λογοδοσία μας. Αυτές οι αρχές είναι σύμφωνες με τις αξίες, την αποστολή και την προσέγγισή μας, που βασίζεται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσω του έργου μας. Οι εν λόγω αρχές συμμορφώνονται με τα εξωτερικά πρότυπα τα οποία μας δεσμεύουν συμβατικά, είναι αλληλοεξαρτώμενες και δεν υπόκεινται σε ιεραρχική σειρά μεταξύ τους.

Αρχή Ι – Συμμετοχή και συμπερίληψη: Κατανοούμε και ενσωματώνουμε τα δικαιώματα, τα ενδιαφέροντα και τις απόψεις των προσώπων με (και για) τα οποία δουλεύουμε. Δεσμευόμαστε να διασφαλίσουμε ότι οι

⁴ Αυτοί οι φορείς ενδέχεται να περιλαμβάνουν κράτη ή διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα, όπως η Χάρτα των διεθνών ΜΚΟ (INGO Charter) την οποία έχουμε υπογράψει και απαιτεί την υποβολή ετήσιας έκθεσης για τον περιβαλλοντικό μας αντίκτυπο κ.λπ.

διαδικασίες λήψης αποφάσεων, οι στρατηγικές και οι βέλτιστες πρακτικές αντλούνται από τις απόψεις των δικαιούχων/επωφελομένων (stakeholders). Δεδομένου ότι όλοι οι δικαιούχοι δεν έχουν ίδιο «βήμα», δεσμευόμαστε να αντιμετωπίσουμε την ανισότητα ισχύος των μηχανισμών διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων.

Αρχή II - Αξιολόγηση και μάθηση: Αναλαμβάνουμε την ευθύνη της αποτελεσματικής υλοποίησης της αποστολής και της στρατηγικής μας. Με άλλα λόγια, δεσμευόμαστε να αξιολογούμε τον αντίκτυπο των δράσεών μας, να αναλύουμε πληροφορίες και να μοιραζόμαστε τις πρακτικές που υιοθετούμε, ώστε να γίνουμε φορείς της αλλαγής. Ομοίως, δεσμευόμαστε να μαθαίνουμε από τις αξιολογήσεις, να μοιραζόμαστε βέλτιστες πρακτικές που αντλούμε από το έργο των συνεργατών/ιδων, συναδέλφων/ισσων και υποστηρικτών/ριών μας, να τις συμπεριλάβουμε σε μελλοντικά σχέδια και να τις γνωστοποιούμε στην ηγεσία του οργανισμού και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Αρχή III – Διαφάνεια: Δεσμευόμαστε να διαθέτουμε πληροφορίες ως προς τα παρακάτω πεδία στους φορείς. Μάλιστα, θα χρησιμοποιούμε κανάλια επικοινωνίας που διευκολύνουν την πρόσβαση σε πληροφορίες και δεν διακρίνουν εις βάρος ομάδων, όσον αφορά τη γλώσσα ή την τεχνολογία. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν:

- τα πεδία και τις δράσεις μας, ιδίως τους στρατηγικούς μας σκοπούς και στόχους,
- τους/τις συνεργάτες/ιδές μας,
- τον αντίκτυπό μας,
- το σύστημα διακυβέρνησης και τη δομή διοίκησης,
- τις εσωτερικές μας πολιτικές,
- την τοποθεσία και τη διάρκεια των κύριων δραστηριοτήτων μας,
- τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων,
- τις πηγές χρηματοδότησης και την κατανομή τους,
- τα μέσα κοινοποίησης πληροφοριών,
- τα αποτελέσματα αξιολογήσεων και τις βέλτιστες πρακτικές,
- τα διδάγματα και τους μηχανισμούς καταγγελιών της ΑΑ.

Αρχή IV – Καταγγελίες και επίλυση: Επιδιώκουμε να λαμβάνουμε άμεσα υπόψη τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών για το έργο, τον αντίκτυπο και τη στάση μας. Δεσμευόμαστε να παρέχουμε προσήκουσες απαντήσεις στις καταγγελίες που λαμβάνουμε, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που σχετίζονται με ενέργειες για την αποκατάσταση άδικων καταστάσεων. Τα παραπάνω είναι κρίσιμα, διότι, χωρίς αυτά, δεν είναι εφικτό να είμαστε υπόλογοι προς όσους/ες λογοδοτούμε.

Αρχή V – Παρακολούθηση δεσμεύσεων και συμμόρφωση: Παρακολουθούμε, τόσο τη συμμόρφωση με τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις αρχές λογοδοσίας, όσο και την εφαρμογή τους, στην πράξη. Κάθε οντότητα στην Ομοσπονδία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή των προτύπων λογοδοσίας που απορρέουν από τη Χάρτα. Τα όργανα διακυβέρνησης έχουν την ευθύνη να παρακολουθούν τη συμμόρφωση και να επιβάλλουν κυρώσεις, σε περίπτωση παραβίασης. Παρακολουθούμε και αναφέρουμε την πρόοδό μας, όπως απαιτείται ανά περίπτωση και αναλαμβάνουμε ευθύνη, ως μέλη, για την τήρησή τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – Υπόδειγμα προτύπων και ευθυνών

Παρακάτω ακολουθεί υπόδειγμα του τρόπου με τον οποίο η Χάρτα υποστηρίζεται από πρότυπα, μέσω μιας πολιτικής ή πρακτικής. Στην πράξη, τα πρότυπα αυτά ακολουθούνται από τις οργανώσεις-μέλη της ΑΑ. Τα συγκεκριμένα πρότυπα ακολουθούν τις 5 αρχές λογοδοσίας. Σημειώνεται ότι ο παρακάτω πίνακας είναι ενδεικτικός, επομένως δεν συνιστά εξαντλητική ή πλήρη λίστα.

Αρχή I: Συμμετοχή και συμπερίληψη			
<i>Πρότυπο</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τη διαδικασία</i>	<i>Υπεύθυνος/η για την υλοποίηση</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τον έλεγχο</i>
Εφαρμογή Πολιτικής για Συνεργασίες (Partnership policy)	Εθνικό/Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο	Programme/Partnership Director	Country Director/Chief Executive
Αρχή II: Αξιολόγηση και μάθηση			
<i>Πρότυπο</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τη διαδικασία</i>	<i>Υπεύθυνος/η για την υλοποίηση</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τον έλεγχο</i>
Εφαρμογή και κοινοποίηση αξιολογήσεων (peer reviews)	Εθνικό/Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο	Programme Director/OE Director	Country Director/Chief Executive
Αρχή III: Διαφάνεια			
<i>Πρότυπο</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τη διαδικασία</i>	<i>Υπεύθυνος/η για την υλοποίηση</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τον έλεγχο</i>
Εφαρμογή Πολιτικής για την Ανοιχτή Πληροφόρηση (Open Information Policy)	Εθνικό/Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο	Country Director/Chief Executive	Εθνικό Συμβούλιο, Διεθνές Συμβούλιο, CoCo
Κατάθεση αναφοράς για τη Χάρτα INGO (αφορά αποκλειστικά τη Διεθνή Γραμματεία - IS)	Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο	CEO	Επιτροπή ελέγχου και κινδύνων (Audit and Risk Committee)
Αρχή IV: Καταγγελίες και επίλυση			
<i>Πρότυπο</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τη διαδικασία</i>	<i>Υπεύθυνος/η για την υλοποίηση</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τον έλεγχο</i>
Εφαρμογή Πολιτικής Εσωτερικών Καταγγελιών (Whistleblowing policy)	Εθνικό/Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο	Country Director/Chief Executive	Εθνικό Διοικητικό Συμβούλιο, Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο,
Αρχή V: Παρακολούθηση δεσμεύσεων και συμμόρφωση			
<i>Πρότυπο</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τη διαδικασία</i>	<i>Υπεύθυνος/η για την υλοποίηση</i>	<i>Υπεύθυνος/η για τον έλεγχο</i>
Διεθνή πρότυπα Ανθρώπινου Δυναμικού	Εθνικό και Διεθνές Διοικητικό Συμβούλιο	HR Director/Manager	Country Director/Chief Executive